

Rīgā

13.04.2011.

Nr.

**Valsts prezidentam
V.E. Valdim Zatleram**

Jūsu ekselence!

Šā gada 7. aprīlī Saeima trešajā lasījumā pieņēma likumu „Grozījumi likumā „Par svētku, atceres un atzīmējamām dienām”” (Nr. 192/Lp10).

Ar minēto likumu tika grozīts 4. maijā svinamās svētku dienas nosaukums no „**Latvijas Republikas Neatkarības deklarācijas pasludināšanas diena**” uz „**Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas diena**”, kā arī 21. augustā atzīmējamās dienas nosaukums no „**Konstitucionālā likuma „Par Latvijas Republikas valstisko statusu” pieņemšanas un Latvijas Republikas faktiskās neatkarības atjaunošanas diena**” uz „**Konstitucionālā likuma „Par Latvijas Republikas valstisko statusu” pieņemšanas diena**”.

Lai gan likuma pieņemšanas mērķis bija vienkāršot šo svētku un atzīmējamo dienu nosaukumus un veicināt sabiedrības vienotu izpratni par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas vēsturi pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu sākumā, tomēr, mūsdiā, likumdevējs ir kļūdījies, jo radījis pretrunas Latvijas jaunāko laiku vēstures faktu izpratnē.

Minētās pretrunas veidojas starp patieso vēstures faktu izklāstu vēstures grāmatās, literatūrā, kurā aprakstīti un atspoguļoti notikumi Latvijā 1990. un 1991. gadā, dokumentālajā kino (piemēram, Maijas Birznieces dokumentālajā filmā „Atjaunotāji”, u.c.) un kinohronikā, kas neapstrīdami apliecina Latvijas Republikas faktiskās neatkarības atjaunošanu 1991. gada 21. augustā, un minēto likumu, kas var radīt sabiedrībā pārpratumus, neizpratni un domstarpības par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas patieso vēsturi.

Jūsu Ekselence!

Baltijas valstu neatkarības iegūšanas ceļi pēc Pirmā pasaules kara ir bijuši līdzīgi. Arī atbrīvošanās no PSRS okupācijas jūga ir bijusi līdzīga. Atšķiras tiesiskās pēctecības (turpinātības) konstitucionālie risinājumi.

Šo dienu datumi ir ieguvuši svētku dienu statusu kā Latvijā, tā arī Lietuvā un Igaunijā.

Valsts atjaunošanu, kas notika 1918.gadā, Lietuvā svin 16.februārī – tā ir *Lietuvos valstybes atkūrimo diena* – **Lietuvas valsts atjaunošanas diena**. Te jāpiebilst, ka par Lietuvas valsts sākumu

tiek uzskatīts 1251.gads, kad to par karalisti atzina Romas pāvests. 1253. gadā par pirmo Lietuvas karali tika kronēts Mindaugs. Lai arī precīzi nav zināms, kurā datumā tas notika, Lietuvā tieši 6.jūlijā tiek atzīmēta *Valstybes (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) diena – Valsts svētki (Karaļa Mindauga kronēšanas svētki)*. Atbrīvošanos no PSRS okupācijas jūga Lietuvā svin 11.martā – tā ir *Lietuvos nepriklausomybes atkūrimo diena – Lietuvas neatkarības atjaunošanas diena*. Svētki ieguvuši šādu nosaukumu, jo Lietuva savu faktiskās neatkarības atjaunošanu pasludināja jau 1990.gada 11.martā – septiņpadsmit mēnešus pirms Igaunijas un Latvijas.

Igaunijā 1918.gadā notikušo valsts izveidošanu svin 24.februārī – tā ir *Iesveisvuspaev – Neatkarības diena*.

Igaunija faktisko neatkarību atjaunoja 1991.gada 20.augustā, kalendārā tā ir svētku diena – *Taasiseseisvumispaev – Neatkarības atjaunošanas diena*.

Latvija faktisko neatkarību atjaunoja 1991.gada 21.augustā, atzīmējamās dienas nosaukumā nozīmīgākie vārdi ir: „ ... **Latvijas Republikas faktiskās neatkarības atjaunošanas diena**”. Likumdevējs šo vēsturisko patiesību apliecinošos vārdus ir svītrojis no likuma.

Piebilstam, ka Igaunijā līdzīgu dokumentu kā 1990.gada 4.maija deklarācija pieņēma 8.maijā, taču tā nav iekļauta ne svētku, ne atzīmējamo dienu sarakstā.

Piekrītam, ka 1990. gada 4. maija nozīme Latvijā bija nesalīdzināmi lielāka nekā 8. maija nozīme Igaunijā, tomēr tas nevar būt par pamatu, lai grozītu vēsturisko patiesību par Latvijas Republikas neatkarības faktisko atjaunošanu 1991. gada 21. augustā.

Mēs piekrītam, ka svētku un atzīmējamo dienu nosaukumi ir jāvienkāršo, taču likumdevējs, mūsaprāt, šā uzdevuma izpildē ir kļūdījies.

Lai sasniegtu konkrēto mērķi, mēs ierosinām svētku dienu 4. maiju saukt par „**Neatkarības deklarācijas dienu**” un 21. augustu – par „**Neatkarības atjaunošanas dienu**”.

Jūsu Ekselence!

Ievērojot minēto, lūdzam Jūs Latvijas Republikas Satversmes 71.pantā noteiktajā kārtībā prasīt, lai Saeima otrreiz caurlūko 2011. gada 7. aprīlī tās pieņemto likumu „Grozījumi likumā „Par svētku, atceres un atzīmējamām dienām”” (Nr. 192/Lp10).

Cienā

10.Saeimas deputāti